

Hørings svar til Barne- og familiedepartementet (BFD)

22/1295 Forslag til ny forskrift om oppfølging av barn på institusjon og forslag til ny tilsynsforskrift

Landsforeningen for barnevernsbarn (LFB) er en medlems- og interesseorganisasjon for nåværende og tidligere barnevernsbarn. LFB er en demokratisk brukerorganisasjon for barnevernsbarn i Norge. Hos oss kan alle som har eller har hatt kontakt med barnevernet bli medlem helt gratis.

LFB takker for muligheten til å komme med innspill, og ønsker å gi departementet ros for arbeidet med forskriftene. Likevel vil vi innledningsvis uttrykke vår bekymring for at det i stor grad fokuseres på barnevernloven, som ikke alltid samsvarer med barnekonvensjonen. I en slik prosess mener vi at barnekonvensjonen burde være førende, da den avklarer alle spørsmål rundt barn og barnets beste.

1. Forskrift om oppfølging av barn på institusjon

Mange barn og unge kan få stort utbytte av å bo på en god institusjon som ivaretar deres behov. I dag opplever allikevel mange unge å bli plassert på institusjoner som ikke samsvarer med deres behov, for eksempel unge uten rusproblematikk som blir plassert på behandlingsinstitusjoner sammen med unge som sliter med rus. Dette er svært bekymringsverdig og kan gjøre livssituasjonen til barnet enda verre.

Barnevernsbarn er forskjellige og har ulike behov, noe som ikke alltid reflekteres i dagens institusjonstilbud. Det er både nødvendig og hensiktsfullt at barneverntjenestene har kjennskap og besøker institusjonen for innsikt i barnets situasjon. I den forbindelse støtter vi at det er behov for en forskrift som regulerer og informerer hva som forventes av den kommunale barneverntjenesten når det kommer til oppfølging av barn på institusjon.

Barnevernsbarns behov for omsorg og behandling er det som er viktigst og som skal komme i første rekke i alle vurderingene tilknyttet våre liv.

Minsteantall på besøk

Vi mener at det er viktig å innføre et minstekrav på antall besøk i institusjoner, slik det er for fosterhjem. LFB støtter derfor opp under Barneombudet sitt forslag på fire ganger per år. I tillegg til disse fire årlige besøkene kan man ha flere besøk om det skulle være nødvendig og ønskelig fra barnet. I likhet med Barneombudet er vi bekymret for at oppfølgingsbesøk på institusjon vil nedprioriteres av barneverntjenesten dersom det ikke fastsettes konkrete krav, da dette både krever tid, planlegging og ressurser. Et fastsatt minstekrav som er likt i hele landet vil kunne redusere at det blir forskjeller for barn avhengig av hvilket postnummer de har.

Ved å ha et minstekrav på fire ganger per år, vil barnet ha noe stabilt og fast å kunne forholde seg til. Stabilitet er noe vi barnevernsbarn trenger da mange andre aspekter i livet kan oppleves som svært uforutsigbare og ustabile.

Vi mener at et minsteantall på fire besøk er et realistisk og gjennomførbart antall. Ved å ha dette forskriftsfestet er dette noe barneverntjenestene må ta seg tid til å prioritere. Man kan likevel diskutere om kvalitet på disse besøkene kan være viktigere enn hyppighet. Ved færre faste besøk er vi bekymret for at barneverntjenesten får et lite sammensatt og reelt bilde av barnets situasjon på institusjon. Dermed er vi bekymret for at hendelser og situasjoner som det er viktig at barneverntjenesten vet om, ikke vil kunne bli fulgt opp på en god og riktig måte om det går for lang tid mellom besøkene.

Kontaktperson i barneverntjenesten

Barnevernsbarn opplever enormt mange utskiftninger av mennesker de skal forholde seg til, noe som kan skape mye utrygghet og mistillit. Derfor er vi glade for å lese at man skal etterstrebe at barnet skal beholde samme kontaktperson over tid for å kunne bygge tillit til denne personen.

LFB mener at det er viktig at kontaktpersonen i barneverntjenesten må få god kjennskap til institusjonen og hvordan den følger opp barnet. Kontaktpersonen skal ha et ansvar for å i samarbeid med barnet og institusjon sikre at barnet til enhver tid får den beste oppfølgingen. Dette kan kun gjøres ved at kontaktpersonen har en god relasjon til barnet og har en fullstendig kjennskap til barnets hverdag. Vi ønsker å poengtere at reell medvirkning forutsetter en god relasjon mellom ansatte og barn, hvor den ansatte kjenner barnet og barnet føler seg trygt.

I situasjoner hvor det skulle oppstå behov for endring av kontaktpersoner skal barnet tas med aktivt i denne prosessen, for å skåne barnet mest mulig. Vi barnevernsbarn opplever ofte at voksenpersoner vi stoler på plutselig forsvinner fra livene våre. Derfor vil vi ha behov for at slike overganger informeres om på en god måte og at overgangen gjøres på en så riktig måte som mulig. Et eksempel på dette kan være at gammel og ny kontaktperson møter barnet i fellesskap et fastsatt antall ganger før overgangen, slik at bruddet skal føles mest mulig skånsomt.

Samarbeid mellom barneverntjenesten og institusjonen

For at barnevernsbarn skal få et godt og helhetlig tilbud under hele institusjonsoppholdet, er det viktig at barneverntjenesten og institusjonen samarbeider. De ulike hjelpeinstansene er nødt til å samarbeide og ansvarsforhold må være tydelig definert slik at barnevernsbarn slipper å oppleve at de ikke får hjelp eller ikke vet hvem de skal kontakte.

Mange barnevernsbarn trenger hjelp og støtte fra flere instanser. Det kan være helsepersonell, psykolog, PP- tjenesten, fastlege eller andre i hjelpeapparatet. Vi mener at det derfor bør være en selvfølge med samarbeid på tvers av tjenesteytere med ulikt lovverk. Dette vil kunne sikre nødvendig hjelp til det enkelte barnet, og gi større muligheter for at tiltak har den ønskede effekten.

Vi i LFB mener at unge som bor på institusjon, skal få tilbud om psykisk helsehjelp umiddelbart etter plassering og gjennom hele oppholdet. Det er nødvendig at institusjonen barnet er plassert på har innsikt og forståelse for barnets behov og eventuelle helseutfordringer.

Barn som blir flyttet ut av hjemmet bør få en lovfestet rett til å få kartlagt sin egen helse. Retten må gjelde overfor barnevern- og helsetjenesten, og gjelde både fysisk helse, psykisk helse og tannhelse.

Oppstart og avslutning av institusjonsoppholdet

Overganger i livet kan være ekstra krevende og utfordrende. Derfor mener vi, i likhet med Barneombudet, at forskriften bør inneholde bestemmelser om oppstart og avslutning av institusjonsoppholdet. I disse periodene er det viktig at barnet følges opp tett og på riktig måte, for videre prosess og plan.

Vi støtter departementenes vurdering og planer for å ha en tett oppfølging av barneverntjenesten før barnet flytter inn på institusjon, under «oppholdsfasen» og i «overgangsfasen». En slik type oppfølging vil kunne gi innsikt i barnets behov i de forskjellige fasene. For at dette skal kunne gjennomføres på en mest mulig hensiktsmessig måte er det viktig at det lyttes til innspill fra barnet, og at barneverntjenesten kjenner barnets behov og ønsker godt. Det er viktig at barnet informeres om når man kan forvente at de forskjellige fasene inntreffer, slik at overgangene mellom fasene ikke oppleves som opprivende og retraumatiserende.

I slike overganger må man også være oppmerksom på bytte av eventuelle behandlere og andre omsorgspersoner, da det kan oppleves som svært krevende og utleverende for barnet å konstant måtte starte på nytt med en ny gruppe voksne som en må bygge en relasjon til. Om mulig bør man skåne barnet ved at brudd gjelder færrest mulig av hjelpeinstansene samtidig, eksempelvis bør ikke flytting fra institusjon og avslutning hos behandler opptre samtidig.

Oppfølging ved akuttvedtak

Uansett hvor riktig en akuttplassering er så kan det oppleves traumatisk for oss barnevernsbarn. Derfor er vi enige i at det ved akuttvedtak kreves særlig tett kontakt og god oppfølging av barnet. Vi ønsker i den forbindelse å poengtere at til tross for at akuttvedtak ofte er tvangsvedtak, bør det være fokus på medvirkning for å kunne

gjøre prosessen best mulig. I mange tilfeller vil det være viktig at barneverntjenesten besøker barnet snarest etter plassering, da kontaktpersonen i barnevernet muligens er den eneste stabile voksenpersonen barnet har en trygg relasjon til. Dette er noe man kan avgjøre i samtale med barnet, ved å lytte til barnets ønsker og behov i en muligens traumatisk situasjon.

2. Tilsynsforskrift etter ny barnevernlov

Vi i LFB er kritiske til å redusere det fastsatte kravet til regelmessige stedlige tilsyn ved institusjonene. For å fange opp og bli informert på en god nok måte må man være til stede der det skjer og snakke med barna som bor på den aktuelle institusjonen. Vi er bekymret for at en eventuell reduksjon i fastsatte stedlige tilsyn vil kunne hemme at bekymringer og kritikkverdige forhold blir avdekket. Tilsynet er viktig for å verne barnet da det skal gi mulighet til å avdekke mangler og problemer ved omsorgen og behandlingen institusjonene gir.

Vi er enige i departementets vurdering i at det er bør presiseres at barnet skal informeres om retten til å snakke med statsforvalteren alene dersom barnet ønsker det. Under et tilsyn er det avgjørende at det kjennes trygt for barnet å være åpen, derfor er det nødvendig at tilsynsmyndighetene tilbringer tid med barna for å skape trygghet for barnet og få et helhetlig inntrykk av barnas situasjon på institusjonen.

Med vennlig hilsen

Landsforeningen for barnevernsbarn v/

Silje Sveum

Styreleder

Elisabeth Maria Berli

Kommunikasjonsrådgiver